

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Factors Affecting to Decision of Fertilizer Utilization Based on Soil Analysis of Farmers
in Wiang Sa Subdistrict, Wiang Sa District, Surat Thani Province

เฉลิมขวัญ นพมาศ (Chalermkwan Noppamas)¹ สีนินุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm)²

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานบุคคล สภาพสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้และแหล่งความรู้ในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 3) ความคิดเห็นและความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 4) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 5) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรในตำบลเวียงสระ ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2565 จำนวน 1,181 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร ทาโร ยามาเน ค่าความคาดเคลื่อน 0.07 จำนวน 176 ราย ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา และหาความสัมพันธ์โดยการทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 49.06 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดคือประถมศึกษาปีที่ 4 มีแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 3.44 ราย ประสบการณ์การทำเกษตรเฉลี่ย 12.83 ปี พื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 12.53 ไร่ 2) เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง และได้รับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด โดยเฉพาะวารสารทางการเกษตร 3) เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในระดับมาก โดยเฉพาะในข้อการตรวจวิเคราะห์ดินทำให้ทราบถึงธาตุอาหารความต้องการของพืชได้ มีความต้องการในด้านอื่นๆมากที่สุด โดยเฉพาะการบริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 4) ด้านปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจ พบว่า เพศ ความรู้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ด้านประสบการณ์ และพื้นที่ถือครอง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5) ด้านปัญหา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้านการเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดินมากที่สุด และมีข้อเสนอแนะในด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินมากที่สุด

คำสำคัญ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปัจจัยที่สัมพันธ์ การตัดสินใจ

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช n.chalermkwan05@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Bumpen.Keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions of farmers 2) knowledge and knowledge resources about the application of fertilizer according to soil analysis 3) opinions and needs in the extension on the application of fertilizer according to soil analysis 4) relating factors and the decision in applying fertilizer according to soil analysis 5) problems and suggestions in the extension of the fertilizer application according to soil analysis. The population of this research was 1,181 farmers of Wiang Sa sub-district who had registered with the department of agricultural extension in 2022. The sample size of 176 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07. Data were collected by using interview forms and were analyzed by using Descriptive statistics and Chi-square. The results of the research found that 1) most of the farmers were female with the average age of 49.06 years old. The highest level of education was mostly primary school level 4 with the main profession as farmers. The average labor in the agricultural sector was 3.44 people, the average experience in farming was 12.83 years, and the average ownership of agricultural area was 12.53 Rai. 2) Farmers had knowledge regarding soil sample collection and the application of fertilizer according soil analysis at the moderate level. They received data from publication media at the highest level especially on agricultural journals. 3) farmers had opinions about the application of fertilizer according soil analysis at the high level especially on the aspect that soil analysis helped them realized about nutrients in the soil and the needs of plants. and needs the other aspects at the highest level especially on the service of mixing fertilizer according to soil analysis. 4) the analysis of factors affecting the decision in the application of fertilizer according to soil analysis of farmers showed that gender, knowledge were related at statistically significant level of 0.01 while the experience in farming and the ownership of agricultural area were related at statistically significant level of 0.05 5) Regarding the problem, it revealed that farmers faced with the problem regarding soil sample collection and soil analysis testing at the highest level. Farmers suggested the application of fertilizer according soil analysis aspect at the highest level.

Keywords: Application of fertilizer according to soil analysis, Relating factor, Decision

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด ความต้องการการใช้ปุ๋ยเคมีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากเกษตรกรในประเทศไทยเริ่มมีการเพาะปลูกพืชเพื่อการค้า ซึ่งพืชเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นพืช ที่มีความต้องการธาตุอาหารในปริมาณที่มาก จากเหตุผลดังกล่าวทำให้เมื่อมีสภาวะโลกที่ไม่เป็นปกติ การเกิดสงคราม ทำให้ราคาปุ๋ยที่อาจเกิดการปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในประเทศไทยต้องพบกับภาวะราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ราคาผลผลิตตกต่ำ (นรินทร์ ต้นไพบูลย์, 2566) ประกอบกับองค์ความรู้ด้านดินและปุ๋ยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นมักเป็นการให้คำแนะนำแบบโดยรวม ไม่ได้คำนึงถึงชนิดพืช ชนิดดิน และปริมาณธาตุอาหารในดิน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ดีเท่าที่ควร และเป็นภาระสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดูแลจัดการ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต และในปี 2557 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ต้นแบบ 94 ศูนย์ ใน 76 จังหวัด ที่บริหารจัดการโดยเกษตรกร โดยมีบทบาทภารกิจในการให้บริการวิเคราะห์ดิน บริการวิชาดินปุ๋ย โดยให้คำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ยเบื้องต้น ถ่ายทอดความรู้ มีแปลงเรียนรู้ และบริการรวบรวมความต้องการแม่ปุ๋ยจัดซื้อให้แก่สมาชิก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565) โดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเวียงสระ มีการรวมตัวเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลเวียงสระ และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนบ้านหนองโสน เนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการผลิต ทั้งการจัดการสวน และการจัดการดินปุ๋ย (สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงสระ, 2565) เนื่องจากปัญหาหลักของกลุ่ม พบว่า ปาล์มน้ำมันในพื้นที่ตำบลเวียงสระนั้นแสดงอาการขาดธาตุอาหารรอง และธาตุอาหารเสริม รวมถึงแสดงอาการว่าพืชนั้นได้รับธาตุอาหารหลักที่มากเกินไป ส่งผลต่อการให้ผลผลิตของพืช จึงได้มีการให้คำแนะนำเป็นรายแปลง รวมถึงอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในกลุ่มในเรื่องความสำคัญของการใส่ปุ๋ย การให้ความสำคัญของการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนการใส่ปุ๋ย เพื่อให้เกิดการใส่ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเกิดความคุ้มค่า แต่ก็ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่ยังใส่ปุ๋ยสูตรสำเร็จ เนื่องด้วยสถานการณ์ราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นการตัดสินใจของเกษตรกรก็ยังมีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในพื้นที่

จากปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยดังกล่าวไปหาปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเลือกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและนำไปพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการเกษตรในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้อย่างตรงจุดและเหมาะสมกับเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานบุคคล สภาพสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอเวียงสระ ในปี พ.ศ.2565 จำนวน 1,181 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 176 ราย และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรโดยการทดสอบไคสแควร์ ตรวจสอบค่าความตรง IOC ได้เท่ากับ 0.98 และทำการตรวจสอบค่าความเที่ยง ตามวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าระหว่าง 0.794 – 0.962 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 49.06 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม มีแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 3.44 ราย มีประสบการณ์การทำเกษตรเฉลี่ย 12.83 ปี มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 12.53 ไร่ และส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง

2. ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร จากการวัดความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในจำนวน 15 ข้อ พบว่า

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 68.2 มีระดับความรู้ในระดับมาก จำนวนข้อที่ตอบถูก 10-12 ข้อ และรองลงมาร้อยละ 26.1 มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง จำนวนข้อที่ตอบถูก 7-9 ข้อ และร้อยละ 4.6 มีระดับความรู้ในระดับมากที่สุด จำนวนข้อที่ตอบถูก 13-15 ข้อ และร้อยละ 1.1 มีระดับความรู้ในระดับน้อย จำนวนข้อที่ตอบถูก 4-6 ข้อ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีความรู้ตอบได้ถูกต้องต่ำสุด 6 ข้อ สูงสุด 14 ข้อ เฉลี่ย 10.34 ข้อ โดยมีความรู้มากที่สุดในข้อเกี่ยวกับประโยชน์ของการเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์ดินเป็นการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในดินที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืช และมีความรู้ที่น้อยที่สุดในข้อเกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยแบบหว่านลงดินใส่ให้ใกล้พืชมากที่สุด เพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารได้เร็วขึ้น (เฉลี่ย ปุ๋ยแบบหว่านลงดินใส่ห่างจากต้นพืช อย่าให้โดนพืชโดยตรง หากไม่ย่นต้นให้ใส่บริเวณทรงพุ่ม)

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 45.5 มีระดับความรู้ในระดับปานกลาง จำนวนข้อที่ตอบถูก 7-9 ข้อ และรองลงมาร้อยละ 31.8 มีระดับความรู้ในระดับมาก จำนวนข้อที่ตอบถูก 10-12 ข้อ และร้อยละ 20.5 มีระดับความรู้ในระดับน้อย จำนวนข้อที่ตอบถูก 4-6 ข้อ ร้อยละ 1.1 มีระดับความรู้ในระดับน้อยที่สุด จำนวนข้อที่ตอบถูก 1-3 ข้อ และร้อยละ 1.1 มีระดับความรู้ในระดับมากที่สุด จำนวนข้อที่ตอบถูก 13-15 ข้อตามลำดับ โดยเกษตรกรมีความรู้ตอบได้ถูกต้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ต่ำสุด 3 ข้อ สูงสุด 14 ข้อ เฉลี่ย 8.43 ข้อ โดยมีความรู้มากที่สุดใน ข้อเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้เก็บตัวอย่างดินต้องสะอาด ไม่ปนเปื้อน ปุ๋ย หรือสนิม และมีความรู้น้อยที่สุดใน ข้อเกี่ยวกับการวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน จะบ่งบอกปริมาณธาตุอาหาร ดังนี้ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส แมกนีเซียม (เฉลย การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน จะบ่งบอกปริมาณธาตุอาหาร ดังนี้ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม)

จำนวนข้อที่ตอบถูก	ระดับความรู้ความเข้าใจ	เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n=88)		เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n=88)		รวม	
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1 - 3	น้อยที่สุด	0	0.0	1	1.1	1	0.6
4 - 6	น้อย	1	1.1	18	20.5	19	10.8
7 - 9	ปานกลาง	23	26.1	40	45.5	63	35.8
10 - 12	มาก	60	68.2	28	31.8	88	50.0
13 - 15	มากที่สุด	4	4.6	1	1.1	5	2.8
	ค่าต่ำสุด (ข้อ)		6		3		3
	ค่าสูงสุด (ข้อ)		14		14		14
	ค่าเฉลี่ย (ข้อ)		10.34		8.43		9.39
	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ข้อ)		1.429		2.083		2.022

2.2 แหล่งความรู้ในการรับข้อมูลของเกษตรกร โดยเกษตรกรมีแหล่งความรู้ในการรับข้อมูล 5 แหล่ง ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายภาพและเสียง และสื่อออนไลน์ ปรากฏผลดังนี้

2.2.1 สื่อบุคคล

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ ผู้นำชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.51) อาสาสมัครด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.25) เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงเกษตร ยกเว้นกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น กรมพัฒนาที่ดิน การยางแห่งประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 4.24) และเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 4.22) รองลงมา อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ พนักงานเอกชน/พนักงานชาย (ค่าเฉลี่ย 4.17) ประชาชนชาวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.17) คนในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.14) เพื่อน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.11) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ ผู้นำชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.39) พนักงานเอกชน/พนักงานชาย (ค่าเฉลี่ย 4.32) เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 4.28) และเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงเกษตร ยกเว้นกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น กรมพัฒนาที่ดิน การยางแห่งประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 4.26) รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ อาสาสมัครด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.19) ประชาชนชาวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.11)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

คนในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.10) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.08) และเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.94) ตามลำดับ

2.2.2 สื่อกิจกรรม

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อกิจกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ ทักษะศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.67) การฝึกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 4.59) การสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 4.34) เวทีชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.31) การอภิปราย (ค่าเฉลี่ย 4.24) และการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ การบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 4.17) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อกิจกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.27) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 4.44) ทักษะศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.39) เวทีชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.30) และการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ การบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 4.19) การอภิปราย (ค่าเฉลี่ย 4.15) และการสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ

2.2.3 สื่อสิ่งพิมพ์

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.43) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ วารสารทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.58) หนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.52) แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 4.44) ใบปลิว (ค่าเฉลี่ย 4.40) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 4.35) และโปสเตอร์/ป้ายประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.26) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.32) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วารสารทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.40) หนังสือ (ค่าเฉลี่ย 4.39) แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 4.33) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 4.31) และ **ใบปลิว (ค่าเฉลี่ย 4.30)** รองลงมาอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โปสเตอร์/ป้ายประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.20) ตามลำดับ

2.2.4 สื่อกระจายภาพและเสียง

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อกระจายภาพและเสียง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วิทยู (ค่าเฉลี่ย 4.13) และโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 4.07) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อกระจายภาพและเสียง ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.38) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 4.52) และวิทยู (ค่าเฉลี่ย 4.24) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2.2.5 สื่อออนไลน์

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 แหล่ง ได้แก่ ยูทูป (ค่าเฉลี่ย 4.10) เฟซบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.08) เว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 4.01) แอปพลิเคชันด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.99) ไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.91) และติ๊กต็อก (ค่าเฉลี่ย 3.89) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการรับข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 แหล่ง ได้แก่ ยูทูป (ค่าเฉลี่ย 4.25) รองลงมาอยู่ในมาก จำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ แอปพลิเคชันด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.20) เฟซบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.14) ติ๊กต็อก (ค่าเฉลี่ย 4.10) ไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.08) และเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 4.05) ตามลำดับ

แหล่งความรู้	เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)				เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)			
	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	4.21	0.447	มากที่สุด	3	4.19	0.403	มาก	4
2. สื่อกิจกรรม	4.37	0.338	มากที่สุด	2	4.27	0.340	มากที่สุด	3
3. สื่อสิ่งพิมพ์	4.43	0.510	มากที่สุด	1	4.32	0.495	มากที่สุด	2
4. สื่อกระจายภาพและเสียง	4.10	0.651	มาก	4	4.38	0.648	มากที่สุด	1
5. สื่อออนไลน์	4.00	0.604	มาก	5	4.14	0.657	มาก	5
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.22	0.285	มากที่สุด		4.26	0.315	มากที่สุด	

3. ความคิดเห็น และความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) โดยเฉพาะในประเด็นการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยปรับปรุงดินได้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.10)

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) โดยเฉพาะในประเด็น การตรวจวิเคราะห์ดินสามารถทำให้ทราบถึงธาตุอาหารในดินและความต้องการธาตุอาหารของพืชได้ (ค่าเฉลี่ย 4.26)

3.2 ความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แบ่งระดับความต้องการเป็น 3 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.2.1 ด้านความรู้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.06) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 4.03) การปฏิบัติตามคำแนะนำได้อย่างถูกต้องหลังจากทราบผลการวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.02) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น (ค่าเฉลี่ย 3.98) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.06) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 3.94) การปฏิบัติตามคำแนะนำได้อย่างถูกต้องหลังจากทราบผลการวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.93) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น (ค่าเฉลี่ย 3.89) ตามลำดับ

3.2.2 ด้านวิธีการส่งเสริม มีความต้องการการส่งเสริม 3 วิธี คือ การส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล การส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล และการส่งเสริมแบบมวลชน

(1) การส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 วิธี ได้แก่ การพบปะตามสถานที่ต่างๆ อย่างไม่เป็นทางการ (ค่าเฉลี่ย 4.23) รองลงมาอยู่ในระดับมาก 3 วิธี ได้แก่ เกษตรกรมารับบริการที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 4.11) การติดต่อทางโทรศัพท์ และการเยี่ยมเยียน (ค่าเฉลี่ย 3.95) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ เกษตรกรมารับบริการที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 4.17) การพบปะตามสถานที่ต่างๆ อย่างไม่เป็นทางการ (ค่าเฉลี่ย 4.16) การติดต่อทางโทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 4.06) และการเยี่ยมเยียน (ค่าเฉลี่ย 3.95) ตามลำดับ

(2) การส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 4.07) การฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.98) การสาธิต (ค่าเฉลี่ย 3.95) และการประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.94) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 4.08) การฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.05) การสาธิต (ค่าเฉลี่ย 4.01) และการประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.93) ตามลำดับ

(3) การส่งเสริมแบบมวลชน

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 4.03) การจัด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

นิทรรศการ (ค่าเฉลี่ย 4.02) โปสเตอร์ และหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.98) ช่องทางออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.94) และวิทยุ/โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 4.11) โปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 4.03) การจัดนิทรรศการ (ค่าเฉลี่ย 4.01) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.98) ช่องทางออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.92) และวิทยุ/โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ

3.2.3 ด้านอื่นๆ

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ การบริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.23) รองลงมาอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การบริการส่งตรวจวิเคราะห์ดินกับห้องปฏิบัติการ (ค่าเฉลี่ย 4.03) การได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน การยางแห่งประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 3.98) และการบริการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 3.83) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ การบริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.25) รองลงมาอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การบริการส่งตรวจวิเคราะห์ดินกับห้องปฏิบัติการ (ค่าเฉลี่ย 4.02) การได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน การยางแห่งประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 3.95) และการบริการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 3.82) ตามลำดับ

ความต้องการ	เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)				เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)			
	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความรู้	4.02	0.445	มาก	1	3.95	0.431	มาก	3
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	4.01	0.210	มาก	3	4.03	0.217	มาก	1
3. ด้านอื่นๆ	4.02	0.413	มาก	1	4.01	0.417	มาก	2
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.02	0.226	มาก		4.00	0.218	มาก	

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

4.1 ปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเก็บตัวอย่างดิน และตรวจวิเคราะห์ดิน ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และด้านอื่นๆ ปรากฏผลดังนี้

4.1.1 ด้านการเก็บตัวอย่างดินและตรวจวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในด้านการเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.15) ขาดอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.08) ระยะเวลาการทราบผลการตรวจวิเคราะห์ดินนาน (ค่าเฉลี่ย 3.99) และขาดอุปกรณ์ในการตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.89) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในด้านการเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.12) ขาดอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.08) ระยะเวลาการทราบผลการตรวจวิเคราะห์ดินนาน (ค่าเฉลี่ย 4.01) และขาดอุปกรณ์ในการตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.89) ตามลำดับ

4.1.2 ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.06) ทราบผลการวิเคราะห์ดินแต่ไม่ทราบปริมาณการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.02) ส่งตัวอย่างดินแล้วแต่ไม่ทราบผลการวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.92) และไม่ได้ส่งตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.76) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.06) ทราบผลการวิเคราะห์ดินแต่ไม่ทราบปริมาณการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.05) ส่งตัวอย่างดินแล้วแต่ไม่ทราบผลการวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.85) และไม่ได้ส่งตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.83) ตามลำดับ

4.1.3 ด้านอื่นๆ

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ไม่มีแหล่งเงินทุนในการซื้อปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 4.16) ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำทำให้รายได้ลดลงไม่เพียงพอต่อการซื้อปุ๋ยเคมี (ค่าเฉลี่ย 4.09) แหล่งซื้อปุ๋ยอยู่ห่างไกลกับเกษตรกร และไม่ทราบแหล่งให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.00) การเข้าไม่ถึงความรู้ในการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.94) และปุ๋ยเคมีราคาสูง (ค่าเฉลี่ย 3.90) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ไม่มีแหล่งเงินทุนในการซื้อปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 4.15) ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำทำให้รายได้ลดลงไม่เพียงพอต่อการซื้อปุ๋ยเคมี (ค่าเฉลี่ย 4.03) ไม่ทราบแหล่งให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.01) แหล่งซื้อปุ๋ยอยู่ห่างไกลกับเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.00) การเข้าไม่ถึงความรู้ในการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.95) และปุ๋ยเคมีราคาสูง (ค่าเฉลี่ย 3.93) ตามลำดับ

ปัญหา	เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)				เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)			
	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน	4.03	0.388	มาก	1	4.03	0.385	มาก	1
2. ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	3.94	0.373	มาก	3	3.95	0.368	มาก	3
3. ด้านอื่นๆ	4.02	0.312	มาก	2	4.01	0.303	มาก	2
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.99	0.193	มาก		3.99	0.193	มาก	

4.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเก็บตัวอย่างดิน ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และด้านอื่นๆ

4.2.1 ด้านการเก็บตัวอย่างดิน

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านการเก็บตัวอย่างดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.03) ควรมีการประสานงานและติดตามระยะเวลาการทราบผลการตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.00) และควรมีบริการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 3.94) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านการเก็บตัวอย่างดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.14) ควรมีการประสานงานและติดตามระยะเวลาการทราบผลการตรวจวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.11) และควรมีบริการเก็บตัวอย่างดิน (ค่าเฉลี่ย 4.07) ตามลำดับ

4.2.2 ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.02) สร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.99) และควรมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมหลังจากได้รับผลการวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.86) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.35) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ สร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.49) ควรมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมหลังจากได้รับผลการวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.42) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.41) และควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.35) ตามลำดับ

4.2.3 ด้านอื่นๆ

เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ สร้างช่องทางที่หลากหลายเพื่อเพิ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ เช่น โลกออนไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 4.16) สร้างการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแอปพลิเคชัน ต่างๆ ที่ช่วยในเรื่องการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 4.14) สนับสนุนและประชาสัมพันธ์แหล่งซื้อแม่ปุ๋ยที่มีราคาถูก และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร เช่น งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ งานคลินิกเกษตร งานมหกรรมทางการเกษตร เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 4.13) สนับสนุนการรวมกลุ่มการซื้อปุ๋ยเพื่อช่วยลดต้นทุน (ค่าเฉลี่ย 4.08) ควรมีการจัดทำแปลงเรียนรู้ด้านการใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดินเปรียบเทียบกับวิธีการของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.99) การจัดทำเอกสารความรู้ต่างๆ ไว้ ณ ศาลาหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.98) สนับสนุนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.95) และควรมีการจัดเวทีเพื่อให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ แสดงความคิดเห็น (ค่าเฉลี่ย 3.93) ตามลำดับ

เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้านอื่นๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ตามลำดับ สนับสนุนและประชาสัมพันธ์แหล่งซื้อแม่ปุ๋ยที่มีราคาถูก (ค่าเฉลี่ย 4.35) ควรมีการจัดทำแปลงเรียนรู้ด้านการใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดินเปรียบเทียบกับวิธีการของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.28) สนับสนุนการรวมกลุ่มการซื้อปุ๋ยเพื่อช่วยลดต้นทุน (ค่าเฉลี่ย 4.22) รองลงมาพบว่ามีอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการจัดเวทีเพื่อให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น และการจัดทำเอกสารความรู้ต่างๆ ไว้ ณ ศาลาหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.17) ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร เช่น งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาล ผลิตใหม่ งานคลินิกเกษตร งานมหกรรมทางการเกษตร เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 4.13) สร้างช่องทางที่หลากหลายเพื่อเพิ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ เช่น โลกออนไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 4.11) สร้างการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแอปพลิเคชัน ต่างๆ ที่ช่วยในเรื่องการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.93) และ สนับสนุนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ค่าเฉลี่ย 3.85) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ	เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)				เกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดิน (n = 88)			
	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ	\bar{x}	(S.D)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการเก็บตัวอย่างดิน	3.99	0.528	มาก	2	4.11	0.553	มาก	3
2. ด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	3.97	0.381	มาก	3	4.35	0.446	มากที่สุด	1
3. ด้านอื่นๆ	4.05	0.294	มาก	1	4.14	0.352	มาก	2
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.00	0.233	มาก		4.20	0.284	มาก	

5. การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร

5.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล และสภาพสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร สภาพส่วนบุคคล และสภาพสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร และตำแหน่งทางสังคม พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขณะที่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร และตำแหน่งทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	χ^2	Sig
ด้านสภาพพื้นฐานบุคคลและสภาพทางสังคม		
1. เพศ	9.966	0.002**
2. อายุ	0.450	0.930
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	3.216	0.864
4. อาชีพหลัก	1.713	0.788
5. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร	0.372	0.542
6. ตำแหน่งทางสังคม	0.690	0.406

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่งที่ 0.01

5.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร

สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน การจ้างแรงงานภาคการเกษตร ประสบการณ์การทำเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายได้รวม รายจ่ายภาค

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การเกษตร รายจ่ายนอกภาคการเกษตร หนี้สินภาคการเกษตร และหนี้สินนอกภาคการเกษตร พบว่า ประสิทธิภาพการทำเกษตร และพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขณะที่จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน การจ้างแรงงานภาคการเกษตร รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายได้รวม รายจ่ายภาคการเกษตร รายจ่ายนอกภาคการเกษตร หนี้สินภาคการเกษตร และหนี้สินนอกภาคการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตัวแปร	χ^2	Sig
ด้านสภาพเศรษฐกิจ		
1. จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน	0.621	0.733
2. การจ้างแรงงานภาคการเกษตร	0.381	0.826
3. ประสิทธิภาพการทำเกษตร	10.790	0.029*
4. พื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร	11.832	0.019*
5. รายได้ภาคการเกษตร	3.478	0.991
6. รายได้นอกภาคการเกษตร	11.565	0.712
7. รายได้รวม	12.122	0.955
8. รายจ่ายภาคการเกษตร	16.879	0.393
9. รายจ่ายนอกภาคการเกษตร	7.234	0.980
10. หนี้สินภาคการเกษตร	13.447	0.971
11. หนี้สินนอกภาคการเกษตร	27.997	0.827

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่งที่ 0.01

5.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แหล่งความรู้ในการรับข้อมูลของเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขณะที่แหล่งความรู้ในการรับข้อมูลของเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตัวแปร	χ^2	Sig
ปัจจัยด้านอื่นๆ		
1. ความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	34.234	0.000**
2. แหล่งความรู้ในการรับข้อมูลของเกษตรกร	0.374	0.830
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	1.068	0.586
4. ความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	1.032	0.310
5. ปัญหาในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	0.000	1.000
6. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	16.992	0.000**

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่งที่ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

1.1.1 เพศ จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่สอดคล้องกับสมุห์ภัทร์ สังข์ไชย (2566, น. 123) ได้ทำการศึกษาความต้องการได้รับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และไม่สอดคล้องกับรัชชัชชัย บุญกลาง (2566, น. 95) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอลำปาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 50.96 เป็นเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสัดส่วนประชากรของตำบลเวียงสระนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการส่วนใหญ่ที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการนั้นมักเป็นเกษตรกรที่เป็นเพศหญิงเข้าร่วมมากกว่าเพศชายอยู่เสมอ จึงทำให้การตัดสินใจใช้ปุ๋ยจึงมีเกษตรกรที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

1.1.2 อายุ จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมของเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49.06 ปี สอดคล้องกับรัชชัชชัย บุญกลาง (2566, น. 95) พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 47.90 ปี และ สอดคล้องกับปวีตรา อาจิวชิต (2564, น. 33) ได้ทำการศึกษาการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.11 ปี ทั้งนี้เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยกลางคน ที่มีความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนได้มากกว่าวัยอื่นๆ และเป็นวัยที่อำนาจการตัดสินใจ ทำให้การตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินจึงมีเกษตรกรที่เป็นช่วงวัยนี้เยอะที่สุด

1.1.3 ระดับการศึกษา จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพล คุ่มภัย (2563, น. 64) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับปวีตรา อาจิวชิต (2564, น. 35) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในช่วงวัยที่เกษตรกรยังเป็นวัยเรียนนั้นยังมิได้มีการบังคับทางการศึกษามากนัก การประกอบอาชีพยังไม่หลากหลาย สภาพทางทางการเงินอาจไม่ดีเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องออกจากการศึกษาในระบบเพื่อประกอบอาชีพทางการเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ในการหาเลี้ยงครอบครัว และมีความจำเป็นที่จะต้องตัดสินใจเลือกใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น การตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

1.2 สภาพสังคม

1.2.1 อาชีพหลัก จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร สอดคล้องกับ รัตนพล คุ่มภักย์ (2563, น. 65) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร สอดคล้องกับกัญญาภา บางพงษ์ (2564, น. 60) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลห้วยลึก อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ทั้งนี้เพราะในตำบลเวียงสระนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และประชากรในพื้นที่ตำบลเวียงสระประกอบอาชีพเกษตรกร อาชีพเกษตรกรจึงเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน ทำให้การตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก

1.2.2 ตำแหน่งทางสังคม จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 71.0 ไม่มีการดำรงตำแหน่งทางสังคม สอดคล้องกับรัตนพล คุ่มภักย์ (2563, น. 65) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 74.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม สอดคล้องกับกัญญาภา บางพงษ์ (2564, น. 63) พบว่าเกษตรกรร้อยละ 86.8 ไม่มีการดำรงตำแหน่งทางสังคม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ เพราะการดำรงตำแหน่งทางสังคมต้องมีการคัดเลือกทำให้คนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง ทำให้การตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินส่วนใหญ่จึงไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม

1.3 เศรษฐกิจ

1.3.1 จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมมีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 3.44 ซึ่งไม่สอดคล้องกับบวรวิชัย บุญกลาง (2566, น. 95) พบว่า มีแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน เฉลี่ย 2.03 ราย แต่สอดคล้องกับกัญญาภา พนาจันทร์ (2564, น. 53) พบว่า มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.81 ราย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างกันของแต่ละพื้นที่เนื่องจากในพื้นที่ตำบลเวียงสระ ส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพเกษตรกร และมีอยู่รวมกันเป็นครอบครัวใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 3 คน ทำให้มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนที่มากกว่า 3 คน เพราะส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรทั้งสามีและภรรยา

1.3.2 ประสบการณ์การทำเกษตร จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีประสบการณ์การทำเกษตรเฉลี่ย 12.83 ปี ไม่สอดคล้องกับสมุห์ภัทร์ สังข์ไชย (2566, น. 123) พบว่า เกษตรกรอำเภอกันตังมีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 9.74 ปี และไม่สอดคล้องกับรัตนพล คุ่มภักย์ (2563, น. 65) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 9.52 ปี ยิ่งประสบการณ์การทำเกษตรเยอะจะยิ่งส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินมากยิ่งขึ้น

1.3.3 พื้นที่ถือครองทางการเกษตร จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 12.53 ซึ่งไม่สอดคล้องกับรัตนพล คุ่มภักย์ (2563, น. 65) พบว่า มีขนาดพื้นที่ปลูกเฉลี่ยอยู่ที่ 10.93 ไร่ และไม่สอดคล้องกับกัญญาภา พนาจันทร์ (2564, น. 56) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมการจัดการกลุ่มและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 10.59 ไร่ อาจเป็นเพราะเดิมเกษตรกรในตำบลเวียงสระเป็นคนดั้งเดิมในพื้นที่ซึ่งทำการเกษตรกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และนอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรโดยการปลูกไม้ยืนต้น และไม่ผลทำให้มีการใช้พื้นที่เยอะขึ้นตามไปด้วย หากเป็นพื้นที่ที่ทำการปลูกพืชเศรษฐกิจทำให้เกษตรกรมีรายได้และมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

1.3.4 แหล่งเงินทุน จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง สอดคล้องกับนิชาภา พนาจันทร์ (2564, น. 56) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีเงินทุนของตนเอง สอดคล้องกับธนานันต์ ดั่งสวัสดิ์ (2564, น. 55) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลโพทะเล อำเภอกำแพงบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตรเป็นของตนเอง จึงมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้ด้วยตนเอง

2. ความรู้ และแหล่งความรู้เกี่ยวกับดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับกับนิชาภา บางพงษ์ (2564, น. 89) พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับรัตนพล คุ่มภัย (2563, น. 73) พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเวียงสระมีความเป็นชุมชนเมือง มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ได้มาก

2.2 แหล่งความรู้ในการรับข้อมูลของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลต่างๆ จากแหล่งความรู้ในระดับมากที่สุด โดยได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์เป็นอันดับ 1 ซึ่งไม่สอดคล้องกับนิชาภา บางพงษ์ (2564, น. 93) พบว่า ภาพรวมเกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆในระดับปานกลาง โดยได้รับจากแหล่งความรู้สื่อบุคคล เป็นอันดับ 1 ซึ่งสอดคล้องกับศิริกร ศรีทองคำ (2564, น. 70) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดลำพูน พบว่า ภาพรวมเกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากสื่อบุคคลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 อาจเป็นเพราะเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเวียงสระ ยังคงคุ้นเคยกับการรับความรู้ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่นวารสาร หนังสือ แผ่นพับ หรือใบปลิว เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะมีเอกสารแผ่นพับเหล่านี้ให้กับเกษตรกรอยู่เสมอๆ

3. ความคิดเห็น และความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในระดับมาก เกษตรกรได้ให้ความคิดเห็นเป็นอันดับ 1 ในข้อ การตรวจวิเคราะห์ดินสามารถทำให้ทราบถึงธาตุอาหารในดินและความต้องการธาตุอาหารของพืชได้ อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีความสนใจในเรื่องของการตรวจวิเคราะห์ดิน และทราบว่า การตรวจวิเคราะห์ดินนั้นสามารถทำให้ทราบถึงความต้องการได้ การดำเนินการส่งเสริมจึงควรเริ่มตั้งแต่การที่ทำให้เกษตรกรรู้ถึงความสำคัญของการตรวจวิเคราะห์ดิน ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มผลผลิต ส่งเสริมการใส่ปุ๋ยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ให้องค์ความรู้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ และตระหนักถึงความต้องการธาตุอาหารของพืช

3.2 ความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการในด้านอื่นๆ มากที่สุด รองลงมาคือด้านวิธีการส่งเสริม และด้านความรู้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านอื่นๆ พบว่า เกษตรกรให้ความต้องการในเรื่องการบริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

อาจเป็นเพราะเป็นวิธีการที่ง่าย สะดวก และไม่ยุ่งยาก เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้จากการผสมโดยยึดจากค่าวิเคราะห์ดินนำไปใช้ได้เพียงพอตามความต้องการของพืชได้โดยทันที

4. การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร

4.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร จากกรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าตัวแปร 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร ตำบลเวียงสระ อำเภอยะรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย

4.1.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ไม่สอดคล้องกับปารวีณ โรจวิธาน และจักริน วชิรเมธิน (2561, น. 134) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อปุ๋ยเคมีของเกษตรกร ในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อปุ๋ยเคมีของเกษตรกรไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับชัยรัตน์ ถึงสาคร และพัชรหทัย จารุทวีผลบุญกุล (2563, น. 997) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งนุชจรินทร์ ขอบดำรงธรรม (2554, น.20) ได้ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของสื่อโฆษณาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภคกล่าวว่า เพศแตกต่างกันมีกระบวนการตอบสนองทุกด้านแตกต่างกัน โดยเพศชายมีกระบวนการตอบสนองน้อยกว่าเพศหญิง ซึ่งความแตกต่างทางเพศทำให้บุคคลมีกระบวนการรับรู้ข่าวสารและการวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกัน โดยเพศหญิงนั้นจะมีความอ่อนไหวกับข้อมูล และมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ได้โดยง่ายกว่าเพศชาย

4.1.2 ประสบการณ์การทำเกษตร มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับณิชาภา บางพงษ์ (2564, น. 107) พบว่า ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับศิริกร ศรีทองคำ (2564, น. 82) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดลำพูน พบว่า ประสบการณ์การปลูกข้าวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกร อาจเป็นเพราะ เมื่อเกษตรกรมีประสบการณ์ที่มากขึ้น ทำให้เกษตรกรมีความรู้ที่มากขึ้น การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทั้งในด้านการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน และการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่านั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับเกษตรกรที่มีประสบการณ์ยาวนานกว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์น้อย

4.1.3 พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่สอดคล้องกับชัยรัตน์ ถึงสาคร และพัชรหทัย จารุทวีผลบุญกุล (2563, น. 997) อาจเป็นเพราะ การที่เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรจำนวนมาก นั้นหมายถึงการลงทุนที่มากขึ้นในการซื้อปัจจัยการผลิตทำให้เกษตรกรกลุ่มนี้ต้องการพิจารณาในการเลือกซื้อปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด

4.1.4 ความรู้เกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับณิชาภา บางพงษ์ (2564, น. 107) พบว่า ความรู้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับศิริกร ศรีทองคำ (2564, น. 82) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่มีความรู้เพิ่มขึ้นย่อมมีความรู้ในเรื่องการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ทราบถึงความคุ้มค่า และประโยชน์ในระยะยาว ทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

5. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดินมากเป็นอันดับ 1 เมื่อพิจารณาประเด็นของปัญหา พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บตัวอย่างดิน

5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินมากเป็นอันดับ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาประเด็นของข้อเสนอแนะ พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ 1) สร้างการรับรู้ถึงการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 2) สนับสนุนและประชาสัมพันธ์แหล่งซื้อแม่ปุ๋ยราคาถูก และ 3) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเก็บตัวอย่างดิน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรในตำบลเวียงสระ อำเภอยะบะระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49.06 ปี มีอาชีพหลักคือการเป็นเกษตรกร ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 12.83 ปี แสดงให้เห็นว่าเป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำอาชีพเกษตรมานานแล้ว ทำให้สามารถพัฒนาเกษตรกรเหล่านี้ให้เข้าถึงความรู้ จำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้ของการเก็บตัวอย่างดิน และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านเกษตรให้มากขึ้น มีทางเลือกในการพัฒนาผลผลิต และลดต้นทุนได้ และพัฒนาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการทำการเกษตรของชุมชนได้

2) เกษตรกรสามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดีที่สุด เกษตรกรจึงควรศึกษาความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ หรือวารสารทางการเกษตร ซึ่งเหมาะกับวัยของเกษตรกรที่ยังไม่คุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ในหลายรูปแบบ ทั้งที่ศาลาหมู่บ้านที่เป็นศูนย์รวมชุมชน หรือป้ายองค์ความรู้ต่างๆในชุมชน เพราะเป็นสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้ทางการเกษตรเพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เกษตรกรมีความต้องการในเรื่องของการบริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เกษตรกรควรสร้างเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือการรวมตัวกันสร้างกลุ่มเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปุ๋ย และดิน เช่น การรวบรวมสมาชิกเพื่อเป็นศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) เกษตรกรสามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดีที่สุด ดังนั้นการให้ความรู้นอกจากกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่นักส่งเสริมการเกษตรเข้าไปจัดกระบวนการในพื้นที่แล้ว ควรมีสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ หรือโปสเตอร์ อยู่ในที่ที่เป็นศูนย์รวม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ของชุมชน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย เพราะเกษตรกรที่มีอายุเยาะนั้นอาจไม่เหมาะสมกับสื่อออนไลน์ ทั้งนี้อาจต้องมีสื่อในหลายช่องทางเพื่อรองรับการเข้าถึงสื่อในช่วงวัยที่แตกต่างกัน

2) เกษตรกรมีความต้องการในเรื่องของการบริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรรวบรวมข้อมูลสถานที่ที่บริการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นทางเลือกในการใช้บริการ หรือมีการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเกษตรกรในพื้นที่ในการรวบรวมกันซื้อปุ๋ย และผสมปุ๋ยเพื่อเป็นทางเลือกต่อไป

3) ความรู้เกี่ยวกับการการเก็บตัวอย่างดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความสัมพันธ์กับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร ดังนั้นมีความจำเป็นต้องส่งเสริมด้านการให้ความรู้ทั้งในเรื่องของการเก็บตัวอย่างดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้เกษตรกรเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) จากการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับการการเก็บตัวอย่างดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน มีความสัมพันธ์กับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกร หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ และสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ นอกจากเกษตรกรจะได้ความรู้เพิ่มเติมแล้ว ยังช่วยให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญ และนำไปพัฒนาในการทำอาชีพเกษตรกรได้อีกด้วย

2) ด้านการเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ นั้น สามารถทำควบคู่กันได้นอกจากการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการให้ความรู้แล้ว การใช้สื่อบุคคลในการถ่ายทอดหรือให้ความรู้ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่ง เช่น การใช้ผู้นำในชุมชนจะส่งผลต่อความไว้วางใจและเชื่อใจของเกษตรกรในพื้นที่เช่นกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าถึงผู้นำในชุมชน เพื่อช่วยให้การดำเนินงานและการเข้าถึงเกษตรกรนั้นทำได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้นำในชุมชนเหล่านั้นเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จด้านการทำการเกษตร และมีความรู้ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงความรู้ได้ดียิ่งขึ้น

3) หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกันในหลายภาคส่วน เช่น การบูรณาการกันหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินกิจกรรม จัดเวทีร่วมกันเพื่อทราบปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร และเกิดการให้บริการที่ครบวงจรแก่เกษตรกรในภายหลัง ก่อให้เกิดความรู้สึที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงหน่วยงานภาครัฐได้ง่าย ไม่ยุ่งยากในการติดต่อ

1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การเริ่มต้นโครงการถ่ายทอดและคิดโครงการจากด้านบนมาสู่ด้านล่าง และเป็นโครงการที่ถ่ายทอดลงมาเหมือนกันในทุกพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องสำรวจความต้องการของเกษตรกร พิจารณาบริบทความเหมาะสมของพื้นที่ และลักษณะของเกษตรกรในพื้นที่ว่ามีความเหมาะสมแก่การดำเนินโครงการนั้นๆ หรือไม่ และควรเป็นโครงการที่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้จริง

2) ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกร การสนับสนุนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ มีการสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงานในพื้นที่ให้หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

1.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรดำเนินการในส่วนของคุณข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเกษตรกรในการรวมกลุ่ม เพื่อพิจารณาว่าการรวมกลุ่มนั้นเหมาะสมในพื้นที่ที่จะดำเนินการหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรต่อไป
- 2) ควรศึกษาเจาะลึกถึงการวิเคราะห์ในผู้ที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินว่ามีข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดใดบ้างที่เกิดขึ้นในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อนำไปพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย. (2561). คู่มือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.). กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพมหานคร.
- ชั้นรัตน์ ถึงสาร, พัชรทัต จารุทวีผลนุกุล. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตจังหวัดปทุมธานี. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 มหาวิทยาลัยรังสิต*, 991-1002.
- ณิชภา บางพงษ์. (2564). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลห้วยลึก อำเภอดวนเนินง จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธนานันต์ ดวงสวัสดิ์. (2564). แนวทางการพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลโพทะเล อำเภอกำแพงบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธวัชชัย บุญกลาง. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิทยาศาสตร์เกษตรและการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 6(3), 92-100.
- นรินทร์ ต้นไพบูลย์. (2566). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2566-2568 อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี. *วิจัยกรุงศรี*.
- นิชภา พนาจันทร์. (2564). การส่งเสริมการจัดการกลุ่มและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่ม อำเภอดานพูนง จังหวัดนครพนง. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นุชจรินทร์ ชอบดำรงธรรม. (2554). อิทธิพลของสื่อโฆษณาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 3(6), 12-26.
- ปวีตรา อาจิวชิต. (2564). การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปารวีณ์ โรจวิธาน, จักริน วชิรเมธิน. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อปุ๋ยเคมีของเกษตรกร ในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 16(73), 125-137.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- รัตนพล คุ่มพล. (2563). การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อำเภอดงทับทิม จังหวัด พังงา. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศิริกร ศรีทองคำ. (2564). แนวทางการส่งเสริมการใช้พืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมุห์ภัทร์ สังข์ไชย. (2566). ความต้องการได้รับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตรและการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 7(2), 5-12.

